

Bizneset e Huaja në Shqipëri

Periudha 2016 - 2018

Tiranë, më 19 Dhjetor 2019: Instituti i Statistikave të Shqipërisë (INSTAT) ka hartuar një publikim të veçantë për treguesit kryesorë të ndërmarrjeve me pronësi të huaj dhe të përbashkëta që operojnë në Shqipëri, duke përfshirë të dhënat për vitet referencë 2016-2018.

Në vitin 2018, numri i ndërmarrjeve të huaja dhe të përbashkëta u ul me 0,6 %, krahasuar me vitin 2017. Peshën më të madhe të ndërmarrjeve të huaja dhe të përbashkëta e zënë Italia dhe Greqia me 52,8 % të ndërmarrjeve; 60,6 % të punësimit; 52,3 % të eksporteve dhe 53,2 % të importeve.

Ndërmarrjet me pronësi 100 % të huaj përfaqësojnë 65,6 % të ndërmarrjeve të huaja e të përbashkëta gjithsej, ndërsa ndërmarrjet e përbashkëta me mbizotërim të huaj përfaqësojnë 13,7 % të tyre.

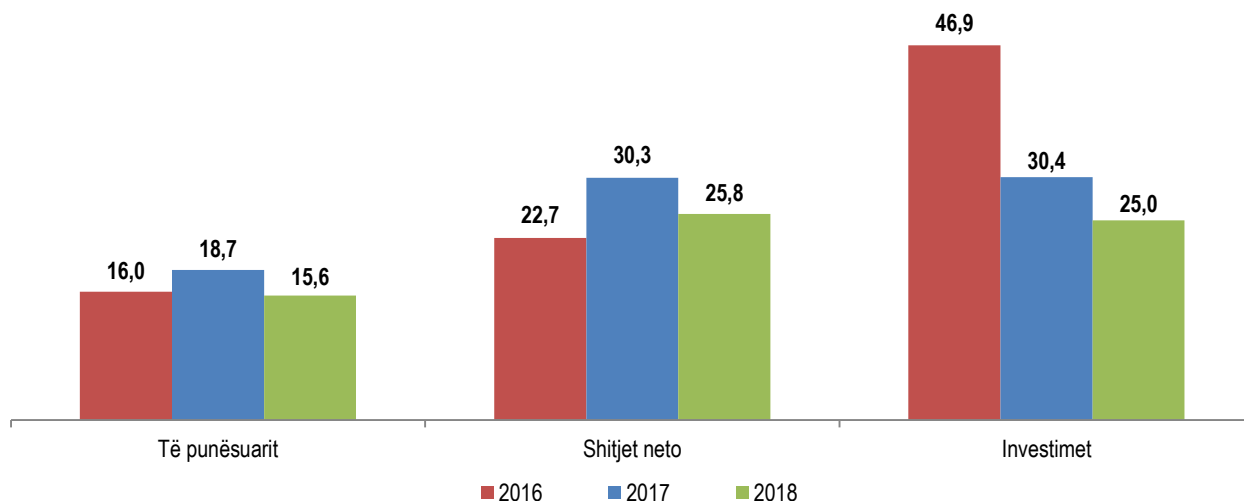
Në vitin 2018, ndërmarrjet me origjinë nga shtetet e Bashkimit Evropian zënë 2,5 % të ndërmarrjeve aktive gjithsej në Shqipëri dhe 64,8 % të ndërmarrjeve të huaja dhe të përbashkëta.

Ndërmarrjet me origjinë nga shtetet e Ballkanit Perëndimor përfaqësojnë 10,3 % dhe ndërmarrjet me origjinë nga shtetet e tjera zënë 24,9 % të ndërmarrjeve të huaja e të përbashkëta.

Treguesit kryesorë ekonomikë të ndërmarrjeve të huaja dhe të përbashkëta

Në vitin 2018, ndërmarrjet e huaja dhe të përbashkëta kanë punësuar 15,6 % të punësimit gjithsej nga 18,7 % në vitin 2017. Shitjet neto të realizuara nga ndërmarrjet e huaja dhe të përbashkëta përbëjnë 25,8 % të shitjeve neto të ndërmarrjeve gjithsej në vitin 2018, ndërsa një vit më parë ky tregues ishte 30,3 %. Investimet e realizuara nga ndërmarrjet e huaja dhe të përbashkëta zënë 25,0 % të investimeve gjithsej nga 30,4 % që ishin një vit më parë.

Fig.1 Përqindja e treguesve kryesorë në ndërmarrjet me pronësi të huaj dhe të përbashkët ndaj ndërmarrjeve shqiptare, 2016-2018

Burimi: INSTAT

Tregtia e Mallrave sipas Ndërmarrjeve

Ndërmarrjet e huaja dhe të përbashkëta në vitin 2018, përbëjnë 50,9 % të eksporteve, të cilat në vitin 2017 ishin 49,2 %; për vlerën e importeve pjesa që kanë zënë në vitin 2018 është 27,5 %, ndërsa në 2017 ishte 28,8 %.

Investimet e Huaja Direkte (IHD)

Në vitin 2018 stoku i IHD është rritur me 17,8 %, krahasuar me vitin 2017. Në fund të vitit 2018, vendet e BE-së përbënin pjesën më të madhe të Stokut (54,7 %), të dominuara nga Greqia me 15,1 % dhe Holanda me 13,2 %.

Në vitin 2018 fluksi i IHD është rritur me 13,3 %, krahasuar me vitin 2017, ku SHBA ka patur rritjen më të madhe me gati 4 herë, ndërsa Gjermania rënien më të madhe me 1 herë.

Tab.1 IHD, Stoku dhe Flow sipas vendeve (mil Euro)

IHD	Stoku			Fluksi		
	2016	2017	2018	2016	2017	2018
Gjithsej	5.677,3	6.456,1	7.602,8	942,5	899,9	1.019,6
BE-28	3.365,8	3.672,2	4.155,3	241,6	351,2	420,5
Austria	359,6	447,5	505,0	23,1	55,0	56,1
Britania e Madhe	38,4	51,2	62,1	6,5	9,0	7,9
Gjermania	122,7	111,5	148,5	18,7	-20,4	21,2
Greqia	1.232,6	1.216,8	1.149,0	10,3	27,2	-27,8
Italia	604,4	610,1	699,2	45,7	61,6	52,9
Hollanda	718,0	826,8	1.007,2	-	-	-
Të tjera BE	290,1	408,2	584,3	137,3	218,8	310,1
Zvicra	550,1	893,7	1.315,8	432,6	338,6	354,9
Kanada	739,5	883,8	1.000,6	134,8	149,1	83,4
SH B A	80,8	79,1	102,8	10,2	3,3	13,7
Të tjera	941,0	927,3	1.028,3	123,4	57,7	147,1

Burimi: Banka e Shqipërisë

Metodologjia

INSTAT realizoi botimin e statistikave të ndërmarrjeve të huaja dhe të përbashkëta në bashkëpunim me Bankën e Shqipërisë. Ky botim përmban statistika nga sektorë të ndryshëm të dy institucioneve.

Statistikat përfshijnë gjithë ndërmarrjet që prodhojnë të mira e shërbime në Shqipëri, për të gjitha format. Popullsia është bazuar në ndërmarrjet të cilat sipas regjistrit statistikor janë aktive në dhjetor të vitit referues. Klasifikimi i ndërmarrjeve është bërë sipas Nomenklaturës së Veprimtarive Ekonomike, NVE Rev.2. Të dhënat i përkasin periudhës vjetore kalendarike. Viti fiskal korrespondon me vitin kalendarik. Klasifikimi i ndërmarrjeve sipas madhësisë është bërë sipas numrit të të punësuarve (matur si të punësuar me kohë të plotë). Për më shumë informacion metodologjik referohuni linqeve:

Regjistri Statistikor

<http://www.instat.gov.al/al/temat/industria-tregtia-dhe-sh%C3%ABrbimet/regjistri-statistikor-i-nd%C3%ABrmarrjeve/>

Statistikat Strukturore të Ndërmarrjeve

<http://www.instat.gov.al/al/temat/industria-tregtia-dhe-sh%C3%ABrbimet/statistikat-strukturore-%C3%AB-nd%C3%ABrmarrjeve-ekonomike/>

Banka e Shqipërisë

https://www.bankofalbania.org/web/Statistika_230_1.php

Statistikat e Tregtisë së Jashtme

<http://www.instat.gov.al/al/temat/tregtia-e-jashtme/tregtia-e-jashtme-e-mallrave/>

Përkufizimet kryesore

Ndërmarrja është njësi më e vogël e kombinimit të njësisë legale me njësinë e prodhimit të produkteve ose shërbimeve e cila ka pavarësi në vendim-marrje, sidomos për përdorimin e burimeve të saj materiale e monetare. Një ndërmarrje mund të ushtrojë një ose disa aktivitete ekonomike.

Shitjet neto përfshijnë shumat e faturuara për të gjithë aktivitetin e kryer nga njësi që vrojtohet për periudhën referuese dhe kjo korrespondon me vlerën e shitjes së mallrave dhe shërbimeve të tretëve, duke përjashtuar taksën mbi vlerën e shtuar. Ky variabël mund të gjendet në botimet e tjera me termat: shifra e afarizmit ose xhiro.

Numri i të punësuarve përfshin të gjithë personat që punojnë në ndërmarrje përfshirë pronarët, të punësuarit me pagesë si dhe pjesëtarët e familjes të papaguar.

Investimet gjatë periudhës referuese përfaqësojnë vlerën e mallrave afatgjata të blera prej ndërmarrjeve ose të krijuara për llogari të vet me qëllim përdorimi për një periudhë jo më të vogël se 1 vit në procesin e prodhimit, përfshirë tokën.